

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Paralimpik Sporlar Hakkında Farkındalıklarının İncelenmesi

Engin VURAL¹, Tuba Fatma KARADAĞ², Yeliz AY YILDIZ³, Güngör DOĞANAY⁴

¹Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muş, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-7717-4928>

²Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Muş, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-4720-2657>

³Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-2002-0389>

⁴Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü - Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-1366-305X>

Email: enginvural06@gmail.com, tf.karadag@gmail.com, yeliz.ay@alanya.edu.tr, karrof@gmail.com

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 27.04.2025 - Kabul: 20.06.2025)

Öz

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin paralimpik spor farkındalıklarını incelemektir. Tarama modeli ile yürütülen araştırmaya, üç devlet üniversitesinden gönüllü olarak katılan 205'i kadın, 213'ü erkek olmak üzere toplam 418 öğrenci dahil edilmiştir. Veriler "Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeği" ve Kişisel Bilgi Formu ile elde edilmiştir. Toplanan veriler betimsel istatistikler, tek yönlü MANOVA ve Pearson korelasyon analizleri ile çözümlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, cinsiyet değişkenine göre paralimpik ilgi, paralimpik bilgi ve genel puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>,05$). Engelli öğrencilere öğretmenlik yapma durumuna göre, katılımcıların paralimpik bilgi ve paralimpik sporlar farkındalık genel ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<,05$). Sınıf düzeyi açısından sonuçlar incelendiğinde ise katılımcıların paralimpik bilgi, paralimpik ilgi ve paralimpik genel farkındalık ortalama puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>,05$). Son olarak yaş değişkenine göre yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda, paralimpik bilgi ile yaş arasında ve paralimpik sporlar farkındalık ölçek genel puanı ile yaş arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir ($p<,05$). Sonuç olarak, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerinin paralimpik bilgi, paralimpik ilgi ve farkındalık üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı belirlenmiştir. Öte yandan engelli öğrencilere öğretmenlik yapma durumu, paralimpik bilgi ve farkındalık düzeyini artırırken; yaş arttıkça paralimpik bilgi ve farkındalık ölçek genel puanında düşük düzeyde bir artış gözlemlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Farkındalık, Paralimpik spor, Üniversite öğrencileri.

An Examination of the Awareness of Paralympic Sports Among Students of the Physical Education and Sports Teaching Department

Abstract

The aim of this study is to examine the Paralympic sport awareness of physical education and sports teaching students. A total of 418 students, 205 female and 213 male, from three state universities participated voluntarily in the study, which was conducted with a survey model. The data were obtained with the “Paralympic Sports Awareness Scale” and Personal Information Form. The collected data were analyzed with descriptive statistics, one-way MANOVA and Pearson correlation analysis. As a result of the analysis, it was determined that there was no significant difference in the mean scores of Paralympic interest, Paralympic knowledge and general scores according to gender variable ($p > .05$). According to the status of teaching students with disabilities, it was determined that there was a significant difference in the participants' paralympic knowledge and paralympic sports awareness general average scores ($p < .05$). When the results were analyzed in terms of class level, it was determined that there was no significant difference in the mean scores of the participants' Paralympic knowledge, Paralympic interest and Paralympic general awareness ($p > .05$). Finally, as a result of Pearson correlation analysis according to the age variable, it was determined that there were low significant positive relationships between age and Paralympic knowledge and between age and Paralympic sports awareness scale general score and age ($p < .05$). As a result, it was determined that gender and grade level variables did not have a significant effect on Paralympic knowledge, Paralympic interest and awareness. On the other hand, while the status of teaching students with disabilities increased the level of Paralympic knowledge and awareness, a low level increase was observed in the Paralympic knowledge and awareness scale general score as age increased.

Keywords: Awareness, Paralympic sport, University students.

Giriş

Engellilik, bir kişinin belirli bir etkinliği yerine getirmesini engelleyen bir durumdur. Bu durum, özellikle hareket ve iletişim gibi becerilerdeki sınırlılıkları içermektedir (Afacan, 2020). Bu sebeple, engelli bireyler, bulundukları toplumda sosyal yaşama katılım konusunda güçlükler yaşayan ve zaman zaman dışlanma riski taşıyan dezavantajlı bir gruptur (Genç ve Çat, 2013).

Engelli bireyler sosyal yaşamlarında çevrelerindeki paylaştıkları ortamlara uyum sağlamada üstün çaba göstermelerine rağmen toplumun farkındalık düzeylerinin istenilen seviyede olmaması sebebiyle zorlanmalar yaşamaktadır. Birçok birey için geçerli olabilecek başarıma duygusunun önemine tam anlamıyla erişebilmeleri gerekmektedir (Bekçi, 2012). Sporun en önemli unsurlarından biri olan başarıma duygusunun engelli bireyler için son derece makul bir seçenek olduğu görülmektedir (Yetim, 2014).

Engelli bireylerin toplumda tüketici ve bakıma muhtaç olduğu düşüncesini yok edebilmek adına onların sosyal yaşam alanlarının artırılması ve diğer insanların bu konuda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Sportif faaliyetler engelli bireyleri sosyalleşmelerinde, özgüven kazanmalarında, kendilerini her konuda yeterli görmelerinde ve başarıma duygusunu sonuna kadar yaşayabilmelerinde önemli bir unsurdur (Bekçi, 2012). Bu kapsamda spor engelli bireylerin topluma uyum sağlama sürecinde de son derece önemli bir rol oynamaktadır (Açak ve Kaya, 2015).

Spor insan yaşamına birçok konuda etki eden bir olgudur. Bu anlamda spor insan yaşamının her alanında olumlu etkilerde bulunmaktadır. Spor bu kapsamda engelli insanların hayatlarına da olumlu etkilerde bulunmuştur (Çınarlı ve Ersöz, 2010).

Yetim (2014), sporun engelli bireyler üzerindeki etkilerini; onların sosyalleşme olanaklarını artırması, hareket kabiliyetlerini geliştirmesi, sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazandırması, ebeveynlerdeki umutsuzluğu azaltması, toplumsal dışlanmayı önlemesi, kendini gerçekleştirme süreçlerine katkı sağlaması ve başarıma duygularını güçlendirmesi şeklinde ifade etmektedir.

Sportif faaliyetler bu etkilerle birlikte engelli bireylerde fiziksel ve ruhsal etkiler oluşturmaları sebebi ile 1 Şubat 1945 tarihinde engellilerin rehabilitasyonu için kullanılmaya başlanmıştır (Çınarlı ve Ersöz, 2010). Engelli sporlarının geçmişi 1870'lere dayanmaktadır. Kurumsallaşma süreci, 1888'de kurulan Berlin Sağır Jimnastik Derneği ile başlamış; bu yapı, zamanla gelişerek 1924'te Paris'te düzenlenen Uluslararası Sessiz Oyunlar aracılığıyla Deaflympics'in temelini oluşturmuştur (Uslu, 2020). Engellilerin rehabilitasyonu için kullanılan sportif faaliyetler kısa bir zaman dilimi içerisinde daha da gelişerek Paralimpik Oyunlar olarak yerini almıştır (Mumcu, 2018).

Modern Olimpiyat Oyunları ilk olarak 1986 yılında Atina'da yapılsa da aslında temeli Olimpia kentinde M.Ö. 8. Yüzyıla atılmıştır. 1986 yılında Atina'da yapılan bu Olimpiyat Oyunlarına 14 ülkeden toplam 241 sporcu 43 branşta mücadele ederek katılmıştır (Güngör, 2009). Paralimpik Oyunlar ise Modern Olimpiyat Oyunlarından farklı olarak 20. Yüzyılın ortalarına doğru ortaya çıkmış ve Modern Olimpiyat Oyunları ile aynı statü ve öneme sahiptir. Yunancada "Para" yani yanında anlamına gelen kelime ile Olimpiyat kelimelerinin birleşiminden meydana gelen Paralimpik Olimpiyatlarına birçok farklı ülkeden ve farklı branşlarda sporcu katılımı gerçekleşmektedir. Aynı zamanda Paralimpik Oyunlar, Olimpiyat Oyunlarına paralel olarak düzenlenmektedir (Ergun, 2011). Paralimpik Oyunların başlangıç

noktası olarak kabul edilen organizasyon, Dr. Guttmann'ın öncülüğünde düzenlenen ilk Stoke Mandeville Engelliler Oyunlarıdır (Zengin ve Şentürk, 2022). 1992 yılında yapılan düzenlemeyle, aynı yıl içinde gerçekleştirilen Yaz ve Kış Olimpiyatları ile Paralimpik Oyunlar, iki yıl arayla yapılacak şekilde ayrılmıştır (Özay, 2019).

Paralimpik Oyunlar, Olimpiyatlardan sonraki büyük spor organizasyonlardan birisidir. Bu kapsamda Paralimpik Oyunların önemi de oldukça büyüktür. Geleceğe ışık tutacak olan Öğretmen adaylarının Paralimpik farkındalıklarının yüksek seviyede olması, Paralimpik sporların gelecek nesillere aktarılması ve gelecek nesillerin bilinçlendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu kapsamda araştırmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Paralimpik sporlar hakkında farkındalıklarının incelenmesidir.

Materyal ve Metod

Etik Kurul Onayı

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesi için etik kurul onayı Muş Alparslan Üniversitesi'nden alınmıştır (Evrak Tarih ve Sayısı: 06.02.2024-129953, Karar Sayısı: 54, Toplantı Sayısı: 4).

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel model kullanılmıştır. Nicel araştırma modelinin amacı kişilerin toplum üzerindeki davranışlarını deney, gözlem ve testlerle nesnel olarak ölçmektir. Nicel araştırmalar ile toplanan verilerin sonuçları sayısal olarak ifade edilmektedir (Erişti vd., 2013). Nicel araştırmalar olguları açıklamak için sayısal veriler elde etmektedir. Bu veriler üzerinde farklı varsayımlar oluşturarak test etmektedir. Elde edilen sayısal verileri bu şekilde ifade ederek anlamsal olarak yorumlanmasını sağlamaktadır (Coyne, 1997). Araştırmada tarama deseni kullanılmıştır. Bu desen birden fazla elemanın olduğu evrende, evren ile ilgili bir yargıya ulaşmak için evrenin tamamına veya evreni temsil eden bir grup üzerine yapılan taramadır (Creswell, 2016).

Araştırma Grubu

Araştırma üç devlet üniversitesinin Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemi kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Nicel araştırmalarda kolayda örnekleme yöntemi “hızlı ve ucuz yoldan veri elde etmenin en kestirme yolu” olarak ifade edilmektedir (Karagöz, 2017). Araştırmaya 205'i kadın 213'ü erkek olmak üzere toplam 418 kişi katılmıştır.

Tablo 1. Öğrencilere ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçları

		n	%
Cinsiyet	Kadın	205	49
	Erkek	213	51
Yaş	19	221	52.9
	20	17	4.1
	21	33	7.9
	22	52	12.4
	23	95	22.7
Sınıf	1. Sınıf	119	28.5
	2. Sınıf	134	32.1

	3. Sınıf	46	11
	4. Sınıf	119	28,5
Engelli Öğrencilere Öğretmenlik Yapma	Evet	183	43,8
	Hayır	235	56,2
Toplam		418	100

Bu araştırmaya toplam 418 katılımcı dâhil edilmiştir. Katılımcıların %49'u (n=205) kadın, %51'i (n=213) erkek bireylerden oluşmaktadır. Yaş dağılımı incelendiğinde, en büyük grubu %52,9 (n=221) ile 19 yaş grubundaki bireyler oluştururken, bunu sırasıyla %22,7 (n=95) ile 23 yaş, %12,4 (n=52) ile 22 yaş, %7,9 (n=33) ile 21 yaş ve %4,1 (n=17) ile 20 yaş takip etmektedir. Sınıf düzeyine göre dağılım değerlendirildiğinde, katılımcıların %28,5'i (n=119) 1. sınıf, %32,1'i (n=134) 2. sınıf, %11'i (n=46) 3. sınıf ve %28,5'i (n=119) 4. sınıf öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların engelli öğrencilere öğretmenlik yapma eğilimleri incelendiğinde, %43,8'inin (n=183) öğretmenlik yapmayı planladığı, %56,2'sinin (n=235) ise öğretmenlik yapmayı düşünmediği tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcılara ilişkin bazı demografik değişkenleri ortaya koymak amacıyla cinsiyet, yaş, sınıf ve engelli bireylere öğretmenlik yapma isteği gibi sorular yöneltilmiştir.

Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeği

Araştırmada kapsamında kullanılan ölçme aracı Canpolat ve Akyol (2022) tarafından geliştirilmiş, 24 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Paralimpik Sporlar Farkındalık Ölçeği (PSFÖ) 1. ifadeden 14. ifadeye kadar “Paralimpik Bilgi” alt boyutunu 15. ifadeden 24. ifadeye kadar ise “Paralimpik İlgi” alt boyutu oluşturmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipi ile hazırlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük skor 31 en yüksek skor ise 155 olduğu belirtilmiştir (Canpolat ve Akyol, 2022). Yapılan mevcut araştırmada ölçme aracına ilişkin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı Paralimpik Bilgi için .937; Paralimpik İlgi için .917; ölçek geneli için ise .906 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler, üç farklı devlet üniversitesinin Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden çevrimiçi veri toplama yoluyla elde edilmiştir. Veri toplama sürecinde ilgili fakültelerdeki öğretim elamanlarından destek alınmış, araştırmanın amacı hakkında çevrimiçi formun başında gerekli yazılı açıklamalara yer verilmiş ve gönüllü katılım onam butonu eklenmiştir. Verilen açıklamaları okuyan ve onam butununa onay veren katılımcılardan veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen tüm veriler, SPSS 25 paket programı kullanılarak analiz edilmiş ve değişkenler açısından normallik testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, verilerin ± 2 aralığında değişim gösterdiği ve bu durumun ise normal dağılıma uygun olduğu (George ve Mallery, 2019) belirlenmiştir. Bu doğrultuda, parametrik testler kapsamında tek yönlü MANOVA ve

Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi için ise $p < 0,05$ kriteri esas alınmıştır.

Bulgular

Tablo 2. Paralimpik farkındalık puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss.	F	p
Paralimpik İlgi	Kadın	205	32.47	13.59	3.271	.071
	Erkek	213	35.02	15.11		
Paralimpik Bilgi	Kadın	205	32.96	11.86	1.054	.305
	Erkek	213	31.79	11.29		
PSFÖ	Kadın	205	65.43	18.49	.522	.470
	Erkek	213	66.81	20.53		

Tablo 2’ deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen değerler (Pillai’s Trace=,012; $F=2,426$; $p=,090$; $\eta^2=,012$) katılımcıların paralimpik ilgi ($F=3,271$; $p=,071$), paralimpik bilgi ($F=1,054$; $p=,305$) ve paralimpik sporlar farkındalık genel ortalama ($F=,522$; $p=,470$) puanlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Paralimpik farkındalık puanlarının engelli bireylere öğretmenlik yapma isteğine göre karşılaştırılması

	Öğretmenlik Yapma	n	$\bar{X}$	Ss.	F	p
Paralimpik İlgi	Evet	183	34.95	13.75	2.186	.140
	Hayır	235	32.85	14.89		
Paralimpik Bilgi	Evet	183	34.85	11.50	15.577	.000
	Hayır	235	30.43	11.28		
PSFÖ	Evet	183	69.80	19.56	11.769	.001
	Hayır	235	63.28	19.09		

Tablo 3’ deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen değerler (Pillai’s Trace=,039; $F=8,328$; $p=,000$; $\eta^2=,039$) katılımcıların paralimpik bilgi ($F=15,577$; $p=,000$) ve paralimpik sporlar farkındalık genel ortalama ($F=11,769$; $p=,001$) puanlarında engelli bireylere öğretmenlik yapma durumlarına göre anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın katılımcıların paralimpik ilgi ($F=2,186$; $p=,140$) puanlarında engelli bireylere öğretmenlik yapma durumlarına göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Paralimpik farkındalık puanlarının sınıfa göre karşılaştırılması

	Sınıf	n	$\bar{X}$	Ss.	F	p
Paralimpik İlgi	1. Sınıf	119	34.40	14.30	2.440	.064
	2. Sınıf	134	35.51	15.34		
	3. Sınıf	46	29.17	13.58		
	4. Sınıf	119	32.95	13.51		
Paralimpik Bilgi	1. Sınıf	119	32.01	12.02	1.187	.314
	2. Sınıf	134	32.18	11.25		
	3. Sınıf	46	30.17	11.87		
	4. Sınıf	119	33.77	11.34		
PSFÖ	1. Sınıf	119	66.41	19.61	2.196	.088
	2. Sınıf	134	67.69	20.07		
	3. Sınıf	46	59.35	18.93		
	4. Sınıf	119	66.72	18.80		

Tablo 4’ deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen değerler (Pillai’s Trace=,025; $F=1,775$; $p=,101$; $\eta^2=,013$) katılımcıların paralimpik ilgi ($F=2,440$; $p=,064$), paralimpik bilgi

($F=1,187$; $p=,314$) ve paralimpik sporlar farkındalık genel ortalama ($F=2,196$; $p=,088$) puanlarında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5. Paralimpik farkındalık puanları ile yaş arasındaki ilişki sonuçları

Yaş	Paralimpik İlgi	Paralimpik Bilgi	PSFÖ
	r	.006	.161**
	p	.897	.001

Tablo 5’ deki Pearson korelasyon analizi sonucunda paralimlik bilgi ile yaş arasında ($r=,161$; $p=,001$) ve paralimpik sporlar farkındalık ölçek geneli ile yaş arasında ($r=,100$; $p=,041$) pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlik bölümü öğrencilerinin Paralimpik farkındalıklarının cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş ve engelli öğrencilere öğretmenlik yapma isteği durumuna göre incelenmiştir.

Araştırma bulguları incelendiğinde elde edilen değerlerin cinsiyet değişkenine göre paralimpik ilgi, paralimpik bilgi ve genel puan ortalamalarında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Literatür incelendiğinde Demir Sarıpek ve diğerlerinin (2024) yaptıkları çalışmada cinsiyete göre paralimpik ilgi alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit etmiştir ($p<0,05$). Bu doğrultuda, kadın katılımcıların paralimpik ilgi alt boyutunda daha yüksek puan elde ettikleri belirlenmiştir. Başka bir çalışmada Dursun ve diğerlerinin (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, kadın öğrencilerin paralimpik ilgi değişkenine yönelik ortalama puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, başka bir araştırmada spor bilimleri öğrencilerinin Paralimpik Oyunlara ilişkin algı düzeyleri incelenmiş ve paralimpik ilgi alt boyutunda kadın öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (Canpolat ve Akyol, 2022). Okullarda uygulanan Paralimpik Okul Günü programının, çocukların engelli öğrencilerin kaynaştırılmasına yönelik tutumları üzerindeki etkisini inceleyen bir çalışmada, kız öğrencilerin program sonrasında engelliliğe karşı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha olumlu tutum sergiledikleri belirlenmiştir. Buna karşın, erkek öğrencilerin tutumlarında orta düzeyde bir iyileşme gözlemlenmiş olsa da bu gelişmenin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir (Xafopoulos vd., 2009).

Engelli öğrencilere öğretmenlik yapma değişkenine göre katılımcıların paralimpik bilgi ve paralimpik sporlar farkındalık genel ortalama puanlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Engelli öğrencilere öğretmenlik yapma durumuna olumlu yanıt veren öğrencilerin paralimpik bilgilerinin ve paralimpik genel farkındalıklarının olumsuz yanıt verenlere oranla daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Buna karşın katılımcıların paralimpik ilgi puanlarında engelli bireylere öğretmenlik yapma durumlarına göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Literatürde, engelli bireylerle etkileşimde bulunmanın, onlarla ilgili etkinliklere katılım sağlamanın veya bu alanda deneyim edinmenin, paralimpik farkındalık açısından anlamlı farklılıklar yarattığı görülmektedir (Canpolat ve Akyol, 2022; Panagiotou vd., 2008).

Sınıf düzeyine göre katılımcıların paralimpik bilgi, paralimpik ilgi ve paralimpik genel farkındalık ortalama puanlarında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu bulgu, sınıf düzeyinin paralimpik konulara ilişkin tutum ve farkındalık üzerinde belirleyici bir etken olmayabileceğini göstermektedir. Ancak, literatürde yer alan Canpolat ve Akyol (2022),

yaptıkları çalışmada spor bilimleri öğrencilerinin paralimpik farkındalıkları ile engellilere yönelik tutumları arasında sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıklar bulmuşlardır ($p < 0,05$). Öte yandan, Sarı ve diğerleri (2010) tarafından yürütülen çalışmada ise, üniversite öğrencilerinin engelli bireylere yönelik tutumlarında sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir ($p > 0,05$).

Yaş değişkenine göre Pearson korelasyon analizi sonucunda paralimpik bilgi ile yaş arasında ve paralimpik sporlar farkındalık ölçek geneli ile yaş arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Literatür incelendiğinde Ison ve diğerleri (2010), Avustralya'da 9-11 yaş arasındaki öğrenciler üzerinde gerçekleştirdikleri engelli farkındalık programının, öğrencilerin engelli bireylere yönelik farkındalık seviyelerini artırdığı sonucuna varmışlardır.

Sonuç olarak araştırma bulgularına göre, beden eğitimi öğretmenlik bölümü öğrencilerinin paralimpik farkındalık düzeyleri üzerinde cinsiyet ve sınıf düzeyinin paralimpik ilgi ve bilgi puanlarında anlamlı bir fark yaratmadığı belirlenirken, engelli öğrencilere öğretmenlik yapma isteği, paralimpik bilgi ve genel farkındalık puanlarında anlamlı farklılıklar ortaya koymuştur. Yaş ile paralimpik bilgi ve farkındalık arasında düşük düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu sonuçlar, paralimpik farkındalık eğitim programlarının, öğrencilerin engelli bireylere yönelik duyarlılığını artırmada etkili olabileceğini göstermektedir. Literatür incelendiğinde, konuya ilişkin çalışmaların sayıca sınırlı olduğu ve bu alandaki araştırmaların henüz yeterince derinlemesine ele alınmadığı görülmektedir. Konuya yönelik yapılan çalışmaların sayıca az olması, bu alanda daha fazla bilimsel araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır.

Öneriler

- **Eğitim Programları Geliştirilmeli:** Paralimpik farkındalığı artırmak için beden eğitimi derslerinde paralimpik sporlar ve engelli bireylerle ilgili özel eğitim programları hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.
- **Cinsiyet Duyarlılığı Artırılmalı:** Kadın ve erkek öğrenciler arasındaki farkları dikkate alarak, her iki cinsiyetin de paralimpik sporlar ve engelli bireyler konusunda duyarlılığını artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmelidir.
- **Yaş Gruplarına Özel İçerik Sunulmalı:** Yaş değişkeninin paralimpik bilgi ve farkındalıkla ilişkili olduğu göz önünde bulundurularak, farklı yaş gruplarına yönelik farklı eğitim içerikleri hazırlanmalıdır.
- **Engelli Öğrencilere Öğretmenlik Deneyimi Sağlanmalı:** Engelli öğrencilere öğretmenlik yapmayı isteyen öğrenciler için uygulamalı deneyimler sağlanmalı, böylece paralimpik farkındalıkları daha da pekiştirilmelidir.
- **Sınıf Düzeyine Göre Eğitim Uygulamaları Yapılmalı:** Sınıf düzeyinin paralimpik farkındalık üzerindeki etkisinin düşük olduğu göz önünde bulundurularak, sınıf düzeyine uygun daha etkili ve hedef odaklı eğitim içerikleri geliştirilmelidir.
- **Programların Sürekliliği Sağlanmalı:** Paralimpik farkındalık programları tek seferlik etkinliklerden daha fazlasını içermeli, sürekliliği sağlanarak öğrencilerin bu konudaki farkındalıkları pekiştirilmelidir.

***Bu araştırma 11. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur. (31 Mart-06 Nisan 2025, Sharm El Sheikh and Cairo, Egypt)*

KAYNAKLAR

- Açak, M., Kaya, O. (2015). İşitme engelli ve işitme engelli olmayan futbolcuların benlik saygıları ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 1-11.
- Afacan, E. (2020). *Beden eğitimi ve sporun sosyolojik boyutları*. Akademisyen Kitabevi.
- Bekçi, B. (2012). Fiziksel engelli kullanıcılar için en uygun ulaşım akslarının erişebilirlik açısından irdelenmesi: Bartın kenti örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 14(21), 26-36.
- Canpolat, B. (2022). *Spor bilimleri öğrencilerinin engellilere yönelik tutumları ile paralimpik algıları arasındaki ilişki*. (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Canpolat, B., Akyol, B. (2022). Spor bilimleri öğrencileri için paralimpik sporlar farkındalık ölçeğinin (PSFÖ) geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(3), 1-24.
- Coyne, I. T. (1997). Sampling in qualitative research. Purposeful and theoretical sampling; merging or clear boundaries? *Journal of Advanced Nursing*, 26(3), 623-630. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1997.t01-25-00999.x>
- Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (S. B. Demir, Çev.). Eğiten Kitap.
- Çınarlı, S., Ersöz, G. (2010). Engellilere yönelik spor hizmetlerinin gelişimi açısından sponsorluk ve vergisel düzenlemelere ilişkin öneriler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 141-156.
- Demir Sariipek, A., Süngü, B., Konar, N. (2024). *Üniversite öğrencilerinin paralimpik spor farkındalıklarının incelenmesi*. In ASES II. International Bandırma Scientific Studies Conference Conference Book (p. 26). Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi.
- Dursun, M., Güler, B., Bozkurt, T. M. (2019). Öğretmen adaylarının zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklere katılımına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(3), 202-209.
- Ergun, N. (2011). *Bedensel engellilerde sportif aktiviteler ve klasifikasyon*. Uluslararası Katılımlı Engellilerde Beden Eğitim ve Spor Kongresi Kongre Kitabı, 42-47. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Erişti, S. D., Kuzu, A., Yurdakul, I. K., Akbulut, Y., Kurt, A. A. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anadolu Üniversitesi.
- Genç, Y., Çat, G. (2013). Engellilerin istihdam ve sosyal içerleme ilişkisi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(1), 363-394.
- George, D., Mallery, P. (2019). *IBM SPSS statistics 26 step by step: A simple guide and reference*. (Sixteenth edition). Routledge, New York, NY 10017.
- Güngör, B. (2009). *Berlin Olimpiyatları ekseninde basında Türk sporu (1936-1938)*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Ison, N., McIntyre, S., Rothery, S., Smithers-Sheedy, H., Goldsmith, S., Parsonage, S., Foy, L. (2010). 'Just like you': A disability awareness programme for children that enhanced

knowledge, attitudes and acceptance: Pilot study findings. *Developmental Neurorehabilitation*, 13(5), 360-368. <https://doi.org/10.3109/17518423.2010.496764>

Karagöz, Y. (2017). *SPSS ve AMOS: Uygulamalı nitel-nicel karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği* (1. Baskı). Nobel Kitabevi.

Mumcu, H. E. (2018). *Engelli spor politikaları*. Akademisyen Kitabevi.

Özay, F. H. (2019). *Bedensel engelli sporcuların toplumsal hayata katılımında sporun etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Panagiotou, A.K., Evaggelinou, C., Doulkeridou, A., Mouratidou, K., Koidou, E. (2008). Attitudes of 5th and 6th grade Greek students toward the inclusion of children with disabilities in physical education classes after a Paralympic education program. *European Journal of Adapted Physical Activity*, 1(2), 31–43. <https://doi.org/10.5507/euj.2008.007>

Sarı, H. Y., Bektaş, M., Altıparmak, S. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin engellilere yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi*, 27(2), 80-83.

Uslu, H. (2020). *Uluslararası spor etkinliklerinin ev sahibi kentler üzerine etkileri: Samsun 23. Deaflympics Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Xafopoulos, G., Kudlacek, M., Evaggelinou, C. (2009). Effect of the intervention program “Paralympic School Day” on attitudes of children attending international school towards inclusion of students with disabilities. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica*, 39(4), 63-71.

Yetim, A. A. (2014). *Engelliler sporuna sosyolojik yaklaşım*. II. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı, Batman Üniversitesi.

Zengin, S., Şentürk, İ. (2022). Paralimpik oyunların tarihsel gelişimi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 53-64.